

Määttässuvun Y-DNA tutkimustuloksista 22.2.09

Sukumme Y-DNA tutkimus alkaa olla jo varsin luotettava päälinjaultaan. Merkittävästi pidemmälle pääsemme vasta kun meille lähekkäiset ”veljessuvut” ovat tehneet omat analyysinsä yhtä pitkälle.

Kaikkein keskeisimmät johtopäätökset kertovat meidän olevan geneettisesti vahvasti karjalaisia

- **Määttästen perussuku** (N3-haploryhmää) on niin karjalainen kuin olla voi. Sen isälinja on saapunut Karjalaan ainakin noin 6000 vuotta sitten, mahdollisesti heti mannerjään vetäytyttyä noin 10 000 vuotta sitten. Vuosituhansia karjalaisessa ympäristössä muhiessaan se on saanut ulkoisia vaikutteita vain harvakseltaan.
- **Pekka Heikinpojan jälkeläiset** (I1-haploryhmän PHp-vävyhaara 1530-luvulta) on isälinjaltaan Satakunnan (tai Pohjanmaan) kautta saapuneita ”esiviikinkejä”. Nämä ovat kuitenkin ensin ”suomettuneet” yli 1000 vuotta läntisessä Suomessa, sitten karjalaistuneet ainakin 600 vuotta Viipurin läänissä ja tänä aikana lisäksi vielä ”määttästyneet” Äyräpään kihlakunnassa ainakin 400 vuotta; eipä karjalaisuus tuostakaan paljon parane.

Vähän yksityiskohtaisemmin tulosten johtopäätökset ovat pääosin

- **Määttä ja Määttästen perussuvulla (Määttä/Määttäin) on yhteinen esi-isä haploryhmässä N3**, mikä on yleisin tyyppi Kannaksella (jopa 71% kaikista) ja yleisin myös Suomessa (58%). Sitä voisi kutsua **peruskanta-suomalaiseksi** ja se on saapunut Karjalaan ainakin noin 6000 vuotta sitten, jopa mahdollisesti heti mannerjään reunan vetäytyessä pohjoiseen noin 10 000 vuotta sitten. **Haplotyyppi on ”N3-Laatokka”** (äyrämöinen), mikä yleistyi voimakkaasti savolaiseksianspansion aikana 1300-1600 luvuilla ja noin 17 % suomalaisista miehistä kuuluu tähän haplotyyppiin. Siten ”veljeksiä” riittää tosi paljon, yhdessä sukupolvessa nykyisin suuruusluokkaa 100 000. Haploryhmä on kehittynyt muinaisista läntisistä ”mammutinmetsästäjistä”, jotka elivät jääkauden lopulla Uralin pohjoisosan molemmin puolin.
- **Kaikki tutkitut perussuvun Määttäset ja Määttät kuuluvat tähän tyyppiin**, ja haarautuminen tapahtui enintään 15-25 sukupolvea sitten, mahdollisesti jo lähempänäkin (tässä 0-taso vastaa 1930-40 luvuilla syntyntä omaa sukupolveani, koska kaikki tutkitut henkilöt edustavat tätä ikäpolvea). Kirkonkirjoista tiedämme, ettei tämä kuitenkaan liene mahdollista noin 12 sukupolvea lähempänä (1500-luvun loppu). Sukukirjamme arvailu 1300-1500 lukujen ajoista näyttää varsin oikealta.
- Muut rekisterissä jo olevat koetulokset vahvistavat myös, että tähän samaan ”laatokkalaisten” tyyppiin kuuluu ainakin viitisenkymmentä muuta suurta sukua aivan muilla sukunimillä (meille ”velihaaraja”) eri puolilla Suomea (haplotyyppin yleisyys kertoo veljessukuja todellisuudessa olevan muutama sata). Useimmat ovat haarautuneet ainakin 25-50 sukupolvea sitten. Tähän samaan joukkoon kuuluvat myös tutkitut Kalloset, joilla siis on yhteinen esi-isä Määttäin ja Määttästen kanssa, mutta ilmeisesti kauempana, 25-40 sukupolven takana. ”Veljeksiä” löytyy myös Pohjois-Venäjällä, mihin karjalaisia on aikojen saatossa kulkeutunut. Nämä suvut kuuluvat selvästikin sellaiseen ikivanhaan suomalaisten miesten ryhmään, josta on syntynyt hyvin monia kantasuomalaisia sukuja. Samalla tulos kertonee, että noita perisuomalaisia metsästäjäklaaneja on ollut vain muutama maamme ensi kertaa asutettaessa.
- **Määttästen suvun vävylinjassa ”Pekka Heikinpojan jälkeläiset” kaikki tutkitut kuuluvat aivan eri haploryhmään I1*, mikä on skandinaavinen** ja yleisin maassamme Satakunnassa (52% kaikista miehistä siellä) ja toiseksi yleisin koko Suomessa (28%). **Haplotyyppimme** lienee syntynyt Satakunnassa yli 1000 vuotta sitten ja siihen kuuluu noin 22% suomalaisista miehistä. Sitä kutsutaan kuitenkin nimellä ”**I1-Bothnian**” (uusimmat tunnukset **I1d/ISOGG ja I1-L22-Bothnian/Nordvedt**), koska se on lukumääräisesti vahvimmin edustettuna suomenkielisellä Etelä-Pohjanmaalla (asutus sinne on tullut pääosin Satakunnasta). Tulos on odotettu ja olisi sopusoinnussa Satakunnasta vävyksi tullutta Kalloa koskevan oletukseni kanssa. Ainoa yllätys meille on, ettei sukusidettä Karjalan Kalloin-sukuun ole, vaikka näin luulinkin sukukirjaamme tehtäessä. Rekistereissä löytyy kuitenkin lähimpinä ”karjalaisina velihaarina” suuruusluokkaa 20-30 sukupolven takana koko joukko Karjalassa (vanhassa Viipurin läänissä) kehittyneitä sukuja (Kaartisia, Kemppeisiä, Kortelaisia, Kukkusia ja Nevalaisia). Koska olemme heitä selvästi lähempänä kuin läntisten veljiemme kanssa, niin haarautuminen on ilmeisimmin tapahtunut Karjalassa, ehkäpä aikavälillä 1300-1500. Parhaillaan selvitetään voisiko tätä ryhmää pitää **Bothnian-tyypin karjalaisena alaryhmänä**. Alaryhmän keskinäisiä suhteita voitaneen tarkentaa, kun kaikilla on tuloksia markkeritasolla Y67. Suuruusluokkaa 30-50 sukupolven päässä löytyy läntisestä Suomesta useita ”velilinjaja” (sattumana joukossa on vaimoni veli ja hänen vaimonsa veli, molempien suku satakuntalaisia). Suomalainen I1 haaramme on ilmeisesti tullut Ruotsista tai Länsi-Norjasta maahamme lähes 2000 vuotta sitten (suuruusluokkaa 50-70 sukupolvea sitten). Tuolloin haarautuneina meillä näyttää löytyvän runsaasti kaukaisia I1-velilinjaja myös Islannissa, läntisessä Norjassa, Ruotsissa sekä Irlannin meren ympäriltä. Skandinaviaan I1 lienee syntynyt noin 4000-5000 vuotta sitten.